

Vårt landsbygdspolitiska program på fem minuter

Kort version

**Hela Sverige
ska leva!**

Förord

På landsbygden finns de resurser som krävs för ett hållbart samhälle. Här finns en livsmiljö som många eftersträvar, med närhet och samarbete mellan människor, en attraktiv miljö med plats för nya idéer, initiativ och entreprenörskap. Kreativa landsbygdsföretagare startar lokal förädling och etablerar sig inom nya nischer.

All utveckling är lokal. De 5 000 lokala utvecklingsgrupper som bildar byarörelsen spelar en viktig roll för Sverige. De tar sig an allt mer komplexa och krävande samhällsuppgifter i takt med att både marknad och det offentliga drar sig undan.

Storstäderna och universitetsorterna växer medan stora delar av landsbygden hamnar i bakvatten och är på väg att avfolkas. Sverige klyvs. Den här obalansen måste rättas till i utbyte mellan land och stad till ömsesidig nytta.

I tomrummet som skapas bygger byarörelsen nya strukturer. Bymackar och lokala servicepunkter startas, fiber grävs av gamla och nybildade föreningar. Bygdebolag etableras för att samla pengar och ta över skolan eller köpa en fastighet för att bygdens företag ska få bra lokaler.

Vår uppmaning till politiken är: forma regler och frigör ekonomiska resurser så att människor lokalt kan fortsätta sitt angelägna arbete med att skapa en livskraftig landsbygd som attraherar och välkomnar. Det ger ett robust samhälle med mångfald och valfrihet i bosättning och livsstil.

I det här programmet finns många av de åtgärder som krävs. Programmet har skrivits med en mängd kreativa förslag från den nyligen genomförda Landsbygdsriksdagen i Gävleborgs län som underlag. De uppmaningar vi ger i programmet vänder sig till politiken på olika nivåer av vårt samhälle.

Hela Sverige ska leva!

Åse Blombäck
Ordförande Hela Sverige ska leva

Staffan Nilsson
Ordförande Hela Sverige ska leva

Läs mer

Det här är en kort version av vårt landsbygdspolitiska program. Hela programmet med samtliga 52 uppmaningar hittar ni på vår hemsida: helasverige.se

En komplett dokumentation av underlaget från Landsbygdsriksdagen i Gävleborgs län finns att läsa på Landsbygdsriksdagens hemsida: landsbygdsriksdagen.se

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva stöttar lokal utveckling. Våra medlemmar är cirka 5 000 lokala utvecklingsgrupper från byar spridda över hela landet, och nära 50 medlemsorganisationer.

Du hittar oss även på:

Stortorget 7, 111 29 Stockholm Tfn 08-24 13 50
info@helasverige.se helasverige.se

Vårt landsbygdspolitiska program på fem minuter

▶ Alla behövs

Alla behövs på landsbygden och alla bidrar – män och kvinnor, unga och gamla. Men två grupper behöver särskild uppmärksamhet: nya svenskar och unga. Vår landsbygd behöver fler invånare. Nya svenskar kan både utveckla bygden och motverka främlingsfientligheten. Och bygden får energi av ungas perspektiv och initiativ, och blir en plats som de gärna återvänder till.

Vi uppmanar:

- Teckna överenskommelser inom integrationsområdet på regional och kommunal nivå och gör verkstad! De ska föregås av ordentliga dialogprocesser.
- Utveckla fler sätt att validera nya svenskers yrkeskunskaper så att deras kompetenser tas till vara.
- Förbättra förutsättningarna för ungas organisering på landsbygden genom att öka det offentliga stödet till lokala grupper där unga är aktiva och delaktiga.

▶ En hållbar landsbygd

Resurserna för omställning till ett mer hållbart Sverige finns på landsbygden. För ett skonsamt resursuttag krävs en befolkad landsbygd. Sverige behöver mer lokal produktion för lokal konsumtion. Kretsloppen ska så långt möjligt slutas i små cirklar, istället för att hårdhänt exploateras i storskaliga system och samlas i metropolerna medan avfallet sprids på landsbygden.

Vi uppmanar:

- Höj målen rejält för andelen förnybar energi av vår konsumtion.
- Ta fram en nationell strategi som tydligt stöttar lokal produktion av livsmedel för en tryggad livsmedelsförsörjning.
- Inrätta ett statligt program om minst 200 miljoner kronor för en fyraårsperiod för att understödja det folkliga engagemanget för omställningen till ett hållbart Sverige.

▶ Kultur gör skillnad

Ett rikt kulturliv i bygden innebär att invånarna har en bas att bygga andra aktiviteter på. Kulturen är ett kitt som förenar, som kan skapa självförtroende och framtidstro. Decentraliserade satsningar på kultur ska vara en självklar del i landsbygdspolitiken och den regionala tillväxtpolitiken.

Vi uppmanar:

- Uppmuntra kommunerna att göra kulturstrategier som genomsyrar politikens alla områden, där allas kulturbehov finns med.
- Satsa resurser på den ideella sektorn som föreningslivet och folkbildningen för att arbeta med kultur, bland annat som verktyg för inflyttning och demokratiutveckling.
- Digitalisera de små samlingslokalerna.

► Lokal service för alla

Alla som bor i Sverige ska ha rätt till service, oavsett var de bor. För att kunna leva ett fullgott liv med likvärdiga chanser till försörjning och hög livskvalitet krävs skolor, post, apotek, affärer och annan service. Lokal service är också förutsättningen för att företag ska kunna etablera sig och utvecklas på landsbygden. Med e-tjänster kan den offentliga servicen stärkas på landsbygden.

Vi uppmanar:

- Bestäm en lägsta acceptabel servicenivå, oavsett bostadsort.
- Utveckla minst 500 servicepunkter i ett samarbete mellan byarna och kommunen.
- Utveckla den nära vården och omsorgen, oavsett vem som utför den.

► Utbilda nära

Tillgång till bra skolor är en förutsättning för en levande landsbygd. Det borde också vara en självklarhet att barn inte ska behöva resa för långt för att få lagstadgad undervisning. Att byskolor är viktiga visas av både det lokala engagemanget för skolan och aktuell forskning. Andra former av utbildning – svenska för invandrare, folkbildningen och högskolorna – är också viktiga för bygdens utveckling.

Vi uppmanar:

- Tillåt distansundervisning genom hela grundskolan och i alla ämnen och ge de tekniska förutsättningarna för detta.
- Ge barn en trygg skolresa mellan hem och skola.
- Ge undervisningen i hemspråket en högre status i alla skolformer med den nya teknikens hjälp.

► Bo och resa på landsbygden

Landsbygden erbjuder en god boendemiljö och plats för byggande i attraktiva lägen. Det måste finnas lediga bostäder för unga och andra som föredrar att hyra sin bostad. Det måste skapas fler arbetstillfällen på landsbygden och det är viktigt att uppmuntra distansarbete, så att personal kan få jobba i sin närmiljö. Det krävs också en god infrastruktur med bredband, vägar, järnvägar, färjor och flyg.

Vi uppmanar:

- Förbättra stöden till byggen av hyresrätter på landsbygden.
- Premiera företag och myndigheter som låter de anställda arbeta på distans.
- Differentiera arbetsgivaravgifterna ytterligare för att stimulera jobb på landsbygden.

► Bredband i varje by

Snabbt bredband upphäver stora avstånd och är en grundförutsättning för att leva och verka på landsbygden. Det digitala nätet är ett redskap i vardagen, som levererar och tar emot samhällsinformation och service i ökande grad. Det är extra viktigt på landsbygden, där långa fysiska avstånd kan överbryggas.

Vi uppmanar:

- Höj målet och besluta att det ska finnas bredband på minst 100 Mbit/s i varenda by, senast 2015.
- Ta fram en tydligare nationell bredbandsstrategi för genomförandet och se till att alla kommuner tar fram strategier och planer som innefattar hela kommunen.
- Anslå ytterligare 1,5 miljarder av nationella medel till lokala fibernätverk utöver pengar till sammankopplingen av nätverken.

► Mikrofonder i varje region

Landsbygden har en större andel egna företag per invånare än staden, men det är betydligt svårare att hitta finansieringskapital för investeringar där. Många lokala utvecklingsgrupper startar bygdebolag för att samla kapital i bygden och driva projekt, köpa in fastigheter och satsa på företagsetableringar. Bygdebolagen får sin finansiering genom att invånarna köper andelar eller aktier. Mikrofonder är ett sätt att lösa kapitalförsörjningen.

Vi uppmanar:

- Förenkla regelverket och underlätta start och drift av lokala kapitalförsörjningsorganisationer, exempelvis sparkassa, mikrofonder och bygdebolag.
- Anslå ett årligt offentligt driftsstöd på minst 500 000 kronor till varje regional mikrofond och fem miljoner kronor till Mikrofond Sverige.
- Avsätt ett samlat fondkapital på 100 miljoner till Mikrofond Sverige.

► Företagsamma bygder

Landsbygdsföretagandet är mångfacetterat. Här finns alla storlekar och typer – från företagen som driver flera verksamheter för att få tillvaron att gå ihop till större företag vars produktion huvudsakligen går på export. De små företagen utgår ofta från naturresurserna och förädlar råvaror eller arbetar med turism. Service och konsultverksamhet växer inom vitt skilda branscher. Allt fler idéburna företag startas med andra mål än att göra vinst.

Vi uppmanar:

- Satsa på stöd, utbildning och nätverkshjälp till de små företagen.
- Öka kunskapen om andra former av företagande, till exempel idéburet företagande, hos berörda aktörer, som arbetsförmedlingen och försäkringskassan.
- Stöd idéburet företagande genom skattelättnader.

► Stärkt inflytande och ett ekonomiskt utbyte

I Sverige finns ungefär 5 000 lokala utvecklingsgrupper spridda över landet. De är en förutsättning för ett helt och välmående Sverige. Landsbygdens naturresurser är avgörande för hela landets utveckling och ska brukas så att de bidrar till ett hållbart samhälle med lokalt inflytande, lokal ersättning och så långt möjligt lokalt ägande. Ett större inslag av lokal förvaltning ger både bättre naturvård och ekonomisk nytta för berörda bygder. De bygder som berörs av exploateringen bör få ersättning för det intrång och de olägenheter det kan innebära.

Vi uppmanar:

- Förenkla för bygder att bilda lokala områdesstyrelser med ekonomiskt ansvar.
- Inför kommunal vetorätt för provborrningar för gas-, olje- och mineralprospektering.
- Ge lokalsamhällen ersättning för och inflytande över allt nyttjande av naturresurser inom deras område.

*Hela Sverige
ska leva!*